

CESTOVNÍ ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ SLUŽEBNÍ CESTY

Místo: **Slovenská republika – Chráněná krajinná oblast Dunajské luhy**

Účastníci: Mgr. Jolana Lengálová - vedoucí odd. ochrany přírody OI Olomouc
Ing. Petra Kurková, DiS. – inspektorka odd. ochrany přírody OI Olomouc
Ing. Jana Veselá – inspektorka odd. ochrany přírody OI Brno
Mgr. Lenka Huňadyová – inspektorka odd. ochrany přírody OI Brno

Termín: 24. – 26. 10. 2018

Navštívená organizace: Správa CHKO Dunajské luhy se sídlem Korzo Bélu Bartóka 789/3,
929 01 Dunajská Streda

Kontaktní osoby: Ing., Mgr. Mária Vavříková, ředitelka
Ing. Gabriel Izsák, zástupce ředitelky

Účel cesty: Cílem zahraniční služební cesty bylo seznámení se s přístupem slovenských pracovníků ochrany přírody k provádění managementu ve velkoplošném zvláště chráněném území a posouzení vlivu velkých vodních staveb (porovnání VD Gabčíkovo a plánované výstavby větších vodních nádrží na Moravě, např. VD Skalička) a regulace vodních toků na krajinu, přírodní stanoviště a ekosystémy na ně vázané.

Krajina v CHKO Dunajské luhy

CHKO Dunajské luhy byla zřízena vyhláškou MzP SR č. 81/1998 Z. z. ze dne 3. 3. 1998. Vlastní území má rozlohu 1 228 400 ha. CHKO se svou jedinečnou kombinací přírodního prostředí veletoku a člověkem řízeného vodního díla řadí mezi turistické zajímavosti Slovenska. Návštěvníci se řídí zákonnými předpisy a aktuálními nařízeními na stránkách Vodohospodárskej Výstavby o stavu vodní hladiny v soustavě ramen a ve starém korytě Dunaje.

CHKO se rozkládá v Podunajské nížině v geomorfologickém celku Podunajská rovina, vedle

slovenského a slovensko-maďarského úseku Dunaje od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Sestává z pěti samostatných částí. Toto jedinečné území se celé nachází v systému hrází a akumulčních depresí s hustou sítí říčních ramen s převahou sedimentační akumulace, jenž vznikl ještě před zásahy do přírodního hydrologického režimu Dunaje. Takto vytvořená soustava ramen se zachovala částečně v úseku od Dobrohošte po Sap, patří k největším vnitrozemským říčním deltám v Evropě. V závislosti na hydrologických podmínkách podél Dunaje se tady na poměrně malém území vyskytují společenstva lesní, vodní, mokřadní, luční a písčomilné. Celé území CHKO je zapsané do Seznamu mokřadů mezinárodního významu (Ramsarská úmluva).

Správa CHKO Dunajské luhy je součástí Štátne ochrany prírody Slovenskej republiky, což je příspěvková organizace s celoslovenskou působností, která zabezpečuje zejména odbornou činnost na úseku ochrany přírody a krajiny a na úseku ochrany druhů volně žijících živočichů a volně rostoucích rostlin. Územní působnost Správy CHKO zahrnuje celé území CHKO a území okresů Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Nové Zámky, Senec, Šaľa a Bratislava.

Písčné duny

Hlavní činností správy je mj. vypracovávání odborných podkladů pro rozhodování orgánů ochrany přírody v oblasti územních plánů, výstavby, rozvoje cestovního ruchu, turistiky, sportovních aktivit, ochrany anorganické přírody a těžby nerostných surovin. Dále vypracovává odborná stanoviska ke kácení a výsadbě dřevin, zabezpečuje výzkum a monitoring stavu populací živočichů a rostlin s důrazem na chráněné druhy a provádí management na zlepšení životního prostředí jednotlivých druhů.

V rámci správy je také aktivní stráž přírody, která kontroluje dodržování ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny a rozhodnutí orgánů státní správy vydaných k různým aktivitám, zabezpečuje značení území CHKO a maloplošných chráněných území a řeší přestupky.

Pracovníci správy se také významně zapojují do environmentální výchovy a zabezpečují vzdělávání v oblasti ochrany přírody a krajiny pro veřejnost, školy, centra volného času a dětské tábory, v této oblasti organizují veřejné akce.

Dne 24. 10. 2018 ředitelka Správy CHKO Dunajské luhy inspektorky uvítala a seznámila je s problematikou ochrany přírody ve Slovenské republice, s kompetencemi správ CHKO a s územím CHKO Dunajské luhy. Následovala diskuze o způsobu výkonu dozorové činnosti dle legislativy České a Slovenské republiky, byly také diskutovány některé konkrétní případy, řešené správou v poslední době (např. podpora hnízdních možností dravců a sov v Chráněném ptačím území Ostrovské lúky, příprava realizace přírodního řešení dvou

rybochodů pomocí existujícího úseku ramene nebo kanálu na Malém Dunaji pro podporu migračních možností ryb, úbytek pralesů v povodí Dunaje a jejich náhrada monokulturami nepůvodních rychlerostoucích druhů topolů aj.).

Ve dnech 24. – 26. 10. 2018 byly postupně navštíveny lokality reprezentující hlavní typy biotopů v oblasti – písčné duny, dunajské lužní lesy, mokřady a mrtvá ramena, nivní louky. Inspektorky byly seznámeny s historií stavby VD Gabčíkovo a umělých kanálů a hrází.

VD Gabčíkovo

Pracovníci správy prezentovali středisko ekologické výchovy Dropie, Dolný Žitný ostrov – Zemianska Olča, kde v minulosti probíhal záchranný program pro dropa velkého (ukončeno 2007). V současné době kromě environmentálního vzdělávání pro veřejnost slouží středisko mj. také jako záchranná stanice pro handicapované ptáky.

Další ekologickou aktivitou v území je činnost soukromé ekofarmy Ostrov, která obhospodaruje rozsáhlé území různých typů biotopů ve východní části CHKO a s níž správa dlouhodobě spolupracuje.

SEV Dropie

Seznam získané dokumentace: propagační materiály týkající se chráněných druhů a významných lokalit v CHKO Dunajské luhy

Závěr

Zahraniční služební cesta poskytla inspektorkám ochrany přírody informace o tom, jakým způsobem vykonává Správa CHKO Dunajské luhy dozorovou činnost v území své působnosti a jak probíhá management území s regulací vodního režimu.

Ze získaných poznatků vyplývá, že většina činnosti Správy CHKO Dunajské luhy souvisí s aktivitami mimo území CHKO (jedná se o odbornou činnost a zpracovávání podkladů pro jiné orgány státní správy). Na území CHKO má Správa CHKO jen omezenou možnost zasahovat do aktivit správců lesů resp. podniku Vodohospodárskej výstavby, který provádí regulaci vod pod VD Gabčíkovo (příprava odborných podkladů, dohody).

Ve vytipovaných maloplošných chráněných územích napříč CHKO byly navštíveny reprezentativní lokality poskytující náhled na hlavní typy biotopů v oblasti. Ze stavu jednotlivých lokalit je zřejmé, že umělé nadržování vod (zde VD Gabčíkovo) a řízená regulace vodního režimu v území pod ním je, i přes snahu přiblížit se přirozenému stavu, podstatným zásahem do biotopů vázaných na vodu a do přirozeného vývoje živočichů a rostlin, dochází k postupnému vysychání slepých ramen a mokřadů, odkrývání náplavů a k postupné změně druhové diverzity.

Za OI Olomouc a OI Brno předkládá: Mgr. Jolana Lengalová

V Olomouci dne 9. 11. 2018

Rozdělovník

1. ČIŽP ředitelství, odd. zahraničních vztahů a komunikace s veřejností, Bc. Lenka Němcová
2. ČIŽP OI Olomouc, Ing. Radek Pallós
3. ČIŽP OI Brno, Ing. Tomáš Augustýn
4. ČIŽP OI Olomouc, OOP
5. ČIŽP OI Brno, OOP
6. ČIŽP OPLC, Mgr. Jana Cháberová